

Barmhjertighedens ansigt – maj måned: Pater Damian de Veuster.

Beretningen om pater Damian de Veuster viser, at mission ikke betyder at fortælle fra prædikestolen, men at det handler om at blive en del af samfundet, at inkulturere sig, at leve livet med de mennesker, man nu er sammen med. Pater Damian de Veuster var et af de utallige mennesker og missionærer, der delte denne vision. Derfor har jeg valgt ham som månedens barmhjertige ansigt. Jeg håber, aktiviteterne og teksten kan inspirere jer til at tale om mission og til at blive ét med andre.

Hvem var den hellige pater Damian de Veuster?

(Baggrundsmateriale til underviseren)

Den 3. januar 1840 blev den hellige pater Damian (Josef de Veuster) født i en lille landsby ved navn Tremelo i Belgien. Han var den yngste af syv søskende. Familien, som ejede en bondegård, handlede med korn og var ret velstående. Efter at Jef, som familien kaldte ham, havde afsluttet skolen – og det gjorde man dengang allerede som 13-årig -, arbejdede han i flere år på gården. Da han fremover skulle hjælpe til i kornhandlen, sendte familien ham til uddannelse i den fransktalende del af Belgien. For uden at kunne tale fransk kunne han ikke blive en god forretningsmand.

Da Josef var 19 år, deltog han i en folkemission i menigheden, og derefter besluttede han sig for at blive præst, på trods af at hans forældre ikke bakkede op om hans kald. Hans bror var allerede blevet optaget som novice af de såkaldte Picpus Patres (opkaldt efter den gade, det første kloster i Paris havde til huse). Fællesskabets officielle navn er *Kongregationen af de helligste hjerter Jesu og Marie og den evige tilbedelse af det allerhelligste sakramente*, på latin: *Congregatio Sacrorum Cordium Jesu et Mariae necnon adorationis perpetuae Sanctissimi Sacramenti Altaris*. Disse patres blev også kaldt „Arnsteiner Patres“ pga. Deres første hus i Tyskland ved valfartsstedet Arnstein ved floden Lahn.

Damian ville først blive trappist, men hans bror sagde, at han skulle komme og blive picpus-Pater, for missionsmarken ventede forude. Ved hans næste besøg hos sin bror, bestemte Josef sig for at indtræde i klosteret med det samme og ikke rejse hjem igen. Efter at fællesskabets forstander - prior - havde givet grønt lys til, at han kunne blive optaget, blev Josef i klosteret, så hans mor ikke skulle sige farvel til ham. Han vidste, at det ville hun have svært ved.

Fra den dag af blev Josef kaldt for pater Damian. Da han ikke kunne latin og ikke magtede fransk særlig godt, bestemte klosterets prior, at pater Damian skulle være lægbror. Det blev pater Damian ked af, for han længtes efter at blive præst. Hans bror tog sig af ham og læste med ham, både latin og græsk og filosofi. Der gik derfor ikke lang tid, før man gav pater Damian lov til at læse til præst. Pater Damian nød at studere og at blive klogere på mange ting. Men mest af alt drømte han om én ting: Han ville være missionær og håbede, at fællesskabet ville sende ham ud for at forkynde det glade budskab i andre lande.

Da pater Damians bror blev smittet med tyfus og ikke kunne sejle til Sandwich-øerne (nu Hawaii-øerne), så det ud til, at hele projektet måtte afblæses på trods af, at alt var gjort klart, og billetterne var blevet købt. Pater Damian greb chancen og bad sine medbrødre om at måtte overtage sin brors plads som missionær.

I november 1863 rejste han til Bremerhaven, hvorfra han skulle sejle videre til Honolulu. Der afsluttede han sine teologiske studier og blev præsteviet. De næste år arbejdede pater Damian på forskellige missionsstationer. Udfordringerne var mange; bl.a. var katolikkerne i mindretal og boede spredt ligesom her i landet, hvor vi også bor i diasporaen, dvs. spredt og i mindretal.

Derfor måtte pater Damian begynde fra bunden, samle folk, bygge et kapel og forsvare sin menighed mod kalvinister. Pater Damian byggede flere kirker, engagerede sig selv som arkitekt og tømrer og rejste øen rundt med kano og på hesteryg. Derudover lærte han sig de lokale dialekter og sprog som spansk og portugisisk.

Matroser og handelsrejsende bragte ikke kun varer med på deres skibe, men også forskellige sygdomme, bl.a. spedalskhed, syfilis og influenza. De indfødte på Sandwich-øerne havde slet intet immunforsvar over for disse sygdomme, og de døde i tusindvis. Men den mest frygtede og farlige sygdom var spedalskhed. Da den udbrød i 1865, gik den daværende regering i panik og anbragte alle, som de mente var blevet smittet, på et hospital i Honolulu. Derefter besluttede regeringen, at spedalske skulle deporteres til øen Molokai. Dengang troede man, at spedalskhed var uhelbredelig og meget smitsom. Øen, som blev til et geografisk fængsel for de smittede, har stejle, helt op til 400 meter høje klipper og er omgivet af det enorme Stillehav. Som sagt, så gjort.

I januar 1865 blev den første gruppe af spedalske sejlet til Molokai. De skulle dyrke deres egne afgrøder; men det var pga. deres sygdom og øens fauna næsten umuligt. Det medførte, at øens beboere mistede livslysten og glæden. De fleste havde intet at tage sig til – ud over at drukne deres smerte i alkohol og usædelighed.

Den katolske biskop var bekymret for beboerne på Molokai. Han drøftede de spedalskes levevilkår med sine præster. Naturligvis ville han ikke sende nogen af dem til øen, uden at vedkommende havde givet sit samtykke. Han vidste, at den præst, der ville sige ja til at rejse dertil og bo der, også sagde ja til at blive smittet. Biskoppen drømte om at kunne lave en ordning, hvor præsterne skiftedes til at bo i nogle uger på øen. Så ville de kunne støtte hinanden, og ingen ville være fuldstændig isoleret. De ville være fælles om ansvaret. Fire præster meldte sig til opgaven, og pater Damian var den første, der skulle sejle ud til Molokai.

Pater Damian opdagede hurtigt, at de fleste spedalske kedede sig, fordi de ingen ting havde at tage sig til. De drak for at glemme og spillede kort. Leveforholdene var forfærdelige, og der var så mange dødsfald, at pater Damian kaldte øen for "en levende kirkegård".

Pater Damian besluttede sig hurtigt til at bo fast på øen. Han byggede en kirke og tilbragte sine dage med at besøge de syge i deres hytter, meddele sakramenterne og være deres præst. Men ud over det gjorde han meget andet. Han prøvede at forbedre leveforholdene på øen i håbet om at kunne bekæmpe sygdommen. Han malede husene, lærte folk at dyrke grøntsager og byggede skoler. Sammen skabte de et samfund, og pater Damian hjalp til ved at arbejde som snedker, tømrer, forbinde sår og være graver. Han fik skaffet tøj til folk på øen, samlede økonomiske midler til øens beboere og gjorde, hvad han kunne for at få en helt almindelig hverdag op at stå for øens beboere. Sådan blev hans arbejde på Molokai kendt i flere lande.

Skrækken for spedalskhed var stor, og derfor var beundringen for denne præsts arbejde endnu større for mange.

Listen over hans aktiviteter synes endeløs. Pater Damian var missionær helt til fingerspidserne. Han var beboernes åndelige far, men drog også omsorg for deres fysiske behov. Det gik hånd i hånd for ham.

Men pater Damian var selv et menneske og havde fejl. Han kunne være ret så diktatorisk og egensindig, og ikke alle, der forsøgte at hjælpe ham, syntes om ham. Pater Damian tvivlede nemlig ikke om, at han vidste bedst, hvad der var til gavn for hans menighed og de syge. Men han havde ikke altid ret, især hvad angik medicinske spørgsmål. Nogle beretninger lader, som om pater Damian var den eneste, der levede blandt de spedalske på øen. Og det er ikke sandt. Han havde medbrødre, som hjalp ham, og der kom også et søsterkommunitet, som delte livet på øen. I maj 1886 bosatte den amerikanske lægmand Joseph Dutton sig på Molokai. Han var assistent for pater Damian, og han blev på Molokai i over fyrre år.

Pater Damian blev smittet med sygdommen; men alligevel arbejdede han videre. Han byggede så mange huse, som han magtede, og udvidede børnehjemmet. Og så lagde han planer for tiden efter hans død.

Den 15. april 1889 døde han i Kalawao på Molokai, kun 49 år gammel og efter seksten års arbejde blandt de spedalske. Da han skulle begraves, fulgte hele kolonien ham til kirkegården, hvor han blev gravlagt under det samme palmetræ, som han havde sovet under, da han først kom til Molokai.

I 1995 blev pater Damian saligkåret af pave Johannes Paul II.

OBS! Der findes en beretning om Pater Damian de Veuster for mindre børn i bogen "Vores ven Jesus", s.33f., hvis du som underviser har behov for hjælp til at fortælle om Pater Damian de Veuster.

<https://www.pastoral.dk/index.php/om-pastoral-centret/test/vores-ven-jesus-barnets-bog.html>

Du kan også se filmen Molokai, en beretning om pater Damians liv. Filmen fås desværre kun på engelsk.

Se udsnit på Youtube, f.eks. <https://www.youtube.com/watch?v=Wpnee2hbY4w>

1. Byggesten: Tip en tier

Fortæl om pater Damian de Veuster ud fra baggrundsmaterialet om hans liv. Derefter udfylder de unge *Tip en tier-opgave*. (Se kopi 1 bagerst i materiale).

Løsningen på opgaven er oversættelsen af navnet Damian, som er græsk. Det betyder på dansk ...

betvingeren

Drøft sammen, hvad eller hvem pater Damian har kæmpet mod i sit liv. Hvem eller hvad har han "betvunget"?

Se forslag til mulige svar ...

- angst
- bagtalelse
- spedalskhed
- ensomhed
- isolation
- afmagt
- uretfærdighed ...

2. Byggesten: *Hvad har du lært af pater Damian?*

Skriv bogstaverne i pater Damians navn ned under hinanden. Lad deltagerne skrive et ord til hvert bogstav, som de forbinder med pater Damian. For at gøre det særlig avanceret, kan du give deltagerne forskellige ord. Lad dem arbejde sammen om deres ord og bagefter fortælle til hinanden eller i plenum, hvorfor de forbinder netop disse ord med pater Damian. Vælg blandt disse ord: Hawaii, Molokai, pater Damian, missionær, præst, Honolulu, spedalskhed osv.

Eksempel:

SPEDALSKHED

ARNSTEINER PRÆSTER

MOLOKAI

SMITTE

SAMVITTIGHED

NÆSTEKÆRLIGHED

3. Byggesten: *Lav et skuespil om pater Damians liv*

Dialogspil (kopi 2) med seks roller: pater Damian, Damians far, prior, biskop, læge og fortæller.

I kan opføre dette spil til en kirkekaffe eller til en messe. Det er en god idé samtidig at indsamle penge til missionen (www.missio.dk), så også andre kan få glæde af det håb, pater Damian forkyndte på Molokai.

Lad de unge selv finde på udklædning, hvis de har lyst.

4. Byggesten: *Brug "bible sharing" og P4-metoden til Luk 5,12f.*

Sådan skal I gøre:

Lav en udskrift af bilag 3 med teksten til *Lukas 5,12f.* Sæt jer i en rundkreds og bed en bøn sammen. Læs Luk 5,12f. højt. Hold stilhed et stykke tid, mens alle finder de(t) ord, som rører ved dem.

Gentag derefter over for hinanden de(t) ord, som har berørt jer. I siger bare ordene uden at kommentere det, I hører. Fortsæt, indtil der er helt stille. Afsluttende læser I teksten højt for hinanden én gang til.

Til de lidt større (firmander eller unge voksne)

Alternativt kan I arbejde videre med teksten. Brug *P4-metoden*, som har fået sit navn af, at læseren stiller fire spørgsmål til bibelteksten. Disse spørgsmål indeholder alle et ord, som begynder med p. Stil disse fire spørgsmål til bibelteksten:

1. Hvad er **pointen** i teksten?
2. Findes der **paralleltekster** med samme tema?
3. Er der **problemer**, uklarheder i teksten?
4. Hvad taler **personligt** til dig?

5. Byggesten: *Lav en Quiz og byt om ensomhed. (ca. 10-15 minutter, mellemgruppen og ældre)*

Formålet med denne øvelse er, at de unge sætter ord på ensomhed. Ensomhed kan være mange ting – og pater Damian var uden tvivl også ensom og isoleret på øen.

Sådan gør du:

Udskriv bilag 4 med forskellige *spørgsmål*. Klip spørgsmålene ud, så alle deltagere kan trække et spørgsmål. Med disse spørgsmål går de unge rundt mellem hinanden for at finde en partner. A stiller sit spørgsmål, og B svarer. Derefter stiller B sit spørgsmål, og A svarer. Så bytter de spørgsmål og finder en ny partner. De starter forfra.

6. Byggesten: *Lav din egen smartphone-video*

Nu skal de unge selv lave en video om emnet "missionær". Dertil kan de f.eks. interviewe nogen fra deres familie, klasse eller netværk. Det er vigtigt, at de får tilladelse til at optage video af den, de vil interviewe.

Hvad kendetegner en missionær?

Ordet *missionær* kommer af det latinske ord *missio*. Det betyder på dansk: *sendelse, at blive sendt*. En missionær er derfor en person, som kirken har sendt ud for at fortælle om det glade budskab. Ofte blev missionærene sendt til lande, hvor man endnu ikke havde hørt om den kristne tro. Pastor Damian var en af dem. Men måske er det at være missionær ikke kun for dem, der rejser langt væk. Gå på opdagelse i det at være missionær. Find svar på:

Hvem eller hvad er en missionær i dag?

Sådan bør du gøre:

I vælger selv, om I vil arbejde alene eller i grupper på max 4. Optag videoen med en smartphone, og rediger den sådan, at den varer mellem 3 og 5 minutter. Hvis I har brug for at redigere jeres video på jeres pc, kan I fx bruge Moviemaker (pc). I kan også redigere online og gøre det fx på Loopster eller Magistro (som er gratis).

I videoen bør interviewpersonen/erne fortælle om:

- Hvad kendetegner en missionær?
- Har du nogen sinde mødt en missionær?
- Hvad missionerede han for?
- Hvem er egentlig en missionær?
- Hvad kendetegner en missionær?
- Hvor bør vi missionere, eller er det noget, vi bør holde os fra?
- Har du nogensinde missioneret?
- Hvordan har du det med at dele din tro med andre?

Næste gang, I mødes, viser I hinandens film og drøfter det, folk har sagt.

- Tal sammen: hvem er missionær?
Hvilken opgave har en missionær?
Er alle kristne på en måde missionærer? Er du enig eller uenig?
Hvordan kan man give sin tro videre?

Hvis du vil vide mere om mission, kan du kontakte diakon Kaare Nielsen, som er ansvarlig for De Pavelige Missionsværker i Norden, og som samtidig tager sig af bispedømmets evangeliseringstjeneste. Bl.a. står han med mobilkirken på Strøget for at komme i tale med mennesker. Hvad er hans syn på mission?

7. Byggesten: *Leg med ord, og lav din egen wordle om "mission"*

Forløb: Lad de unge selv lave deres egen wordle. En *wordle* er et *grafisk ordbillede* dannet ud fra de ord, der forbindes med at være missionær. Du kan hente programmet (wordle) ved at gå til <http://www.wordle.net/>

Lav en brainstorming om ordet mission, og skriv alle ord ind i programmet. Skab selv dine grafiske ordbilleder med hjælp fra dette program.

KOPI 1

Tip en tier

Fin de rigtige svar og skriv det bogstav ned, som er markeret, for at få løsningen.

1. *Damian var*

- den førstefødte af **f**em søskende, både brødre og søstre.
- den yngste i en flok på syv **b**rødre og søstre.
- den eneste **d**reng i flokken.

2. *Damian blev døbt*

- **J**osef.
- **M**arcus.
- **K**arl.

3. *Damians forældre*

- havde en fashionabel tøjbutik.
- ejede en stor bondegård og handlede med korn.
- arbejdede på **f**abrik.

4. *Hvad syntes Damians forældre om hans kald?*

- De blev glade, da de hørte, at han ville være præst.
- De ville helst, at han engagerede sig i familiens butik.
- De ville ikke have, at han blev **p**ræst.

5. *Hvor ligger Sandwich-øerne, som Pater Damian blev sendt til?*

- De ligger ved Afrikas **s**pids i nærheden af Mauritius.
- De ligger i Stillehavet og er **i** dag kendt under navnet Hawaii-øerne.
- De ligger i Det kinesiske **H**av tæt på Shanghai.

6. *Pater Damian tog pladsen som missionær og rejste*

- I stedet for **s**in egen bror.
- på **v**egne af en medbror i klosteret.
- slet ikke på vegne af nogen anden, **f**or det havde altid været planlagt, at han skulle rejse dertil.

7. *Pater Damian lærte mange sprog:*

- Fransk, portugisisk, latin, **g**ræsk og spansk.
- Tysk, fransk, **e**ngelsk og kinesisk.
- Latin, fordi et var kirkens sprog, og naturligvis arabisk og **r**ussisk.

8. *Hvor mange år levede pater Damian på Molokai?*

- Han levede der i 50 år.
- Han levede der i 16 år.
- Han levede der i 34 år.

9. *Er det sandt?*

- Pater Damian var den eneste, der levede blandt de spedalske på øen Molokai.
- Pater Damians forældre kom og hjalp ham på øen Molokai.
- John Dutton, en læge, og nogle søstre kom og bosatte sig på øen.

10. *Hvornår blev pater Damian saligkåret?*

- I 1995 blev Pater Damian saligkåret af pave Johannes Paul II.
- I 2010 af Pave Benedikt
- I 2015 af Pave Frans.

Har du fundet løsningen?

Så kender du også oversættelsen af navnet *Damian*, som er græsk, og på dansk betyder ...

KOPI 2

Dialogspillet's scener og tekst

1. scene: Josef de Veuster føler sig kaldet

Pater Damian: Far? Jeg har noget vigtigt at fortælle.

Far: Hvad så?

Pater Damian: Jeg har tænkt over, hvad jeg vil bruge mit liv til.

Far: Fint ... for det har jeg også ... vi har brug for dig i butikken. Du har så mange evner, og nu, hvor din bror er gået i kloster, har vi endnu mere brug for dig.

Pater Damian: Ja, det tænkte jeg også, jeg ville gøre ... Men der er sket noget. Jeg har været i kirken til missionen. Og nu føler jeg, at Gud kalder på mig. Jeg vil være præst.

Far: Åh nej, jeg har allerede tre børn, som er i kloster. Det må være nok. Hvem skal tage sig af gården og af butikken? Skal dine gode evner ikke bruges til gavn for vores familie. Nej, det kan der ikke være tale om. Jeg har brug for dig her ... og ikke i et kloster.

Pater Damian: Jeg synes også, det er svært. Jeg vil jo ikke svingte dig og mor. Og jeg kan godt lide at arbejde sammen med jer. Men det, jeg har lært hos jer, kan jeg bruge på et senere tidspunkt. Det har sikkert ikke været til ingen nytte, alt det, I har lært mig. Jeg håber, du forstår mig, far, jeg vil ikke gøre dig ked af det.

Far: Ja, der er vel ingen, der ved, hvornår og hvordan du kan bruge dine talenter ... Men hvis du virkelig vil det og mener, du vil blive lykkelig på denne måde ... så gå i Guds navn ....

Fortæller: Pater Damian indtrådte i fællesskabet af de helligste hjerter, de såkaldte picus-præster. Han begyndte sin uddannelse i Leuven, i Belgien.

2. scene: Pater Damian i klosteret

Pater Damian: Min bror August er også her i klosteret. Han har hjulpet mig med mine studier. Men nu skal han rejse til Hawaii. Han bliver en rigtig

missionær. Hvor ville jeg ønske, at jeg også måtte rejse dertil. Jeg vil så gerne være missionær

Prior: Damian, din bror er syg. Han kan ikke rejse til Hawaii. Og nu skal jeg finde en løsning på det. De har brug for en missionær dernede. Men hvem kan jeg sende?

Pater Damian: Jeg er parat til at gå. Hvis Gud ønsker det ...

Prior: Du er alt for ung til opgaven. Du er endnu ikke blevet viet til præst.

Pater Damian: Jeg vil være missionær, og jeg er ligeglad med, at jeg er for ung i hans øjne. Jeg skriver til mine brødre og de ansvarlige. De må give mig tilladelse til at rejse.

Fortæller: Og så skete det, at Pater Damian fik lov at rejse. I stedet for sin bror rejste han til Hawaii og blev præsteviet i Honolulu. Derefter arbejdede han som præst på en af Hawaiis mange øer. Men en dag kaldte biskoppen alle sine præster sammen.

3. scene: Pater Damian tager til Molokai

Biskop: Jeg er jeres biskop her på Hawaii; men jeg er meget bekymret. I har hørt, at der er mange spedalske blandt os, og at denne grimme og uhelbredelige sygdom breder sig. De syge bliver sendt til øen Molokai og er overladt til sig selv. Man håber at kunne begrænse sygdommen til denne ø; men familier bliver revet fra hinanden. De syge har brug for en præst, for en, der tager sig af dem her på øen. Men hvad kan jeg gøre? Hvem skal jeg sende?

Pater Damian: Det er farligt. Sygdommen kan smitte, og så er der intet håb for helbredelse. Spedalskhed er smitsom og bringer den sikre død. Hvis nogen tager derhen, så risikerer han jo sit liv.

Biskop: Det er rigtigt. Derfor vil jeg heller ikke sende nogen af jer, uden at I siger ja til det. Jeg håber, at nogen melder sig frivilligt. Måske kan forskellige præster også deles om opgaven.

Pater Damian: Jeg er klar til at gå. Jeg kunne være den første. Når du næste gang sejler til Molokai, kan jeg komme med dig.

Biskop: Ja, det er en rigtig fin ide. Lad os sige det. Jeg tager dig gerne med.

Fortæller: Pater Damian sejlede med til Molokai og blev rystet, da han så de syges liv på øen. De syge var overladt til sig selv. Ingen hjalp dem, ingen gav dem mad, vaskede deres sår eller tog sig af dem. Folk var fattige, uden håb og mod på fremtiden. Det lugtede overalt. Pater Damian kunne næsten ikke holde det ud. Han overnattede under et palmetræ. Næste dag begyndte han at besøge de syge. Med tiden blev han venner med dem. Til sidst spiste han sammen med dem af en skål. Af og til besøgte en anden præst øen for at se til de syge.

4. scene: "Vi spedalske"

Læge: Pater Damian, jeg har set til nogle af de syge og givet dem medicin; men det vil ikke hjælpe meget. Jeg skal videre og må sige: Jeg beundrer, at du holder ud at blive her.

Pater Damian: Jeg er jo præst, og som præst skal jeg blive hos min menighed. Jeg siger i min prædiken "vi spedalske". Ellers ville jeg ikke være troværdig for mine sognebørn. Jeg kan da ikke holde afstand til dem. Jeg vil forkynde Jesu evangelium. Det kan jeg kun, hvis de får tillid til mig. Og ser du, nu har de fået tillid til mig, de stoler nu på mig. Vi har lavet en del sammen, bygget huse, sørget for frisk rindende og rent vand, og vi har lavet et orkester og et kor for børnene, hvor de kan synge.

Vi kan takke og prise Gud for livet for hver dag og for, at vi har hinanden.

Læge: Du giver folk håb. Det er bare så godt, for det har de brug for. Men hvordan har du det selv? Føler du dig ikke ofte alene?

Pater Damian: Tja, det er ikke let, og uden den gode Guds hjælp ville jeg nok ikke have holdt ud. Men tro mig: Gud hjælper mig. Han er ved min side. Jeg er lykkelig her.

Læge: Men føler du dig rask?

Pater Damian: Jeg er rask og stærk som en hest. Men der er én ting, som bekymrer mig. Forleden dag kom jeg ved et uheld til at hælde kogende vand over mine fødder. Jeg fik brandvabler; men jeg kunne ikke føle noget. Slet ingen smerte. Det bekymrer mig.

Læge:

Det bliver jeg nødt til at se på. Det kan være begyndelsen til spedalskhed. Åh nej, nerven i foden er død.

Pater Damian:

Passer det? Altså for at være helt ærlig: Jeg har altid regnet med, at jeg ville blive smittet en dag. Men jeg tilhører Gud, og han har givet mig livet. Han vil også fremover sørge for mig. Det, jeg prædiker, skal jeg også selv tro på. Ikke sandt?

KOPI 3

Luk 5,12ff: Helbredelsen af en spedalsk

v12 Engang mens Jesus var i en af byerne, kom der en mand, som var fuld af spedalskhed. Da han fik øje på Jesus, kastede han sig ned på sit ansigt og bad ham: »Herre, hvis du vil, kan du gøre mig ren.« **v13** Jesus rakte hånden ud, rørte ved ham og sagde: »Jeg vil, bliv ren!« Og straks forlod spedalskheden ham.

v14 Han forbød ham at sige det til nogen, men: »Gå hen og bliv undersøgt af præsten, og bring et offer for din renselse, sådan som Moses har fastsat, som et vidnesbyrd for dem.« **v15** Men rygtet om ham spredtes mere og mere, og store skarer samlede sig for at høre ham og for at blive helbredt for deres sygdomme.

v16 Men han trak sig tilbage til øde steder og bad.

KOPI 4

Spørgsmål til Quiz-og-byt

Hvad er ensomhed for dig?

Er der forskel på ensomhed og det at være alene? Hvilken?

Kan du lide at være alene?

Er man selv ansvarlig, hvis man er alene i klassen?

Kan man se, om et andet menneske føler sig alene?

Har du et ansvar for dem i gruppen, der føler sig alene?

Er ensomhed ikke det samme som ikke at have venner?

Kan man føle sig ensom, selv om man er sammen med andre?

Hvis du var ensom, hvad ville du så ønske, at andre ville gøre for dig?

Hvordan opstår ensomhed?

Har du prøvet at føle dig ensom i kortere eller længere tid?

Kan man føle sig ensom, selv om man har mange venner på Facebook?

Hvad kan man selv gøre, hvis man føler sig ensom?